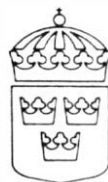

Motion till riksdagen

1988/89:N352

av Lahja Exner m.fl. (s)

Tekoindustrin

Mot.
1988/89
N352-361

I mitten av 70-talet pågick en mycket snabb utslagning av svenska tekoföretag. För att motverka att denna förändring fick helt okontrollerbara följder sattes insatser, i första hand i form av äldrestöd, in. Äldrestödet, som är en defensiv åtgärd, bromsade, men hindrade inte en fortsatt utslagning. En åldrande industristruktur och i många avseenden omodern teknisk utrustning ledde tillsammans med en passiv och föga framåtsyftande näringspolitik till en snabb ökning av arbetslösheten i allmänhet och bland de tekoanställda i synnerhet.

De senaste sex åren har inneburit en radikal omläggning av industripolitiken. Ledstjärnan har varit att samhällets medverkan skall leda till offensiva åtgärder i hela vår industri. Detta har gällt även tekoindustrin. Allmänt sett har resultatet varit positivt, men med olika stort genomslag i olika branscher.

En annan viktig förändring har varit den nya syn på omfattningen av de nödvändiga beredskapsåtgärderna på olika områden som riksdagens beslut våren 1987 om totalförsvarets utformning innebar. I det sammanhanget påtalade vi att även om tekobranschens situation förbättrats fanns det risk för att uthålligheten i denna förbättring inte var särskilt stark.

Läget för branschen har dock varit stabilt under några år. Under 1988 försämrades det emellertid på nytt, framförallt på konfektionssidan. Sammanlagt förlorades t.o.m. oktober 700 arbetstillfällen, varav 400 i konfektion. Under de tre första kvartalen 1988 sjönk produktionen, enligt SCB, både inom textil- och konfektionsindustrin.

Samtidigt som tendensen är nedåtgående minskar arbetslösheten bland branschens anställda. Den har under senare delen av 1988 legat under tre procent. För att finna motsvarande siffror får man gå tillbaka ända till mitten av 70-talet. Beklädnadsarbetarna får nu ofta, och förhållandevis snabbt, nya arbeten. Samtidigt, och detta är faktiskt ett stort problem, har branschen svårt att rekrytera personal. Detta beror bl.a. på det jämförelsevis låga löneläget samt den otrygghet som många anser att anställning inom tekoindustrin innebär.

Omstruktureringen av branschen beräknas, enligt SIND, fortsätta under de kommande åren. Därför är det väsentligt att det även fortsättningsvis förs en aktiv närings- och arbetsmarknadspolitik. AMS måste kunna bidra med utbildning för de personer som eventuellt blir arbetslösa, för att de skall bli väl skickade att ta nya arbeten kanske i andra branscher. Även inom regionalpolitiken måste beredskapen vara hög.

Den satsning som regeringens förslag innebär, med ett nytt treårigt branschprogram på 85 milj. kronor per år och det också treåriga utbildningsstödet för nyanställda, bör på ett bra sätt bidra till att utveckla och stärka den kvarvarande tekoindustrin. Vi vill dock framföra vissa synpunkter på användningen av det föreslagna stödet.

Tekoindustrin, framförallt konfektionsområdet, har många små och medelstora företag och lönsömnadsföretag som i vissa avseenden fungerar som en buffert åt de större företagen. De anställda i dessa mindre företag har ofta mer varierade arbetsuppgifter än anställda i större, ofta hårt momentstyrda produktionsanläggningar. De anställda i dessa mindre företag har samma rätt att kräva ordentliga löner och trygga anställningsvillkor som sina kamrater i större företag, men dessa företag har inte fått del av de offensiva stöden i lika stor utsträckning. De små och medelstora företagen liksom lönsömnadsföretagen har större närings-, regionalpolitisk och sysselsättningsmässig betydelse än många tror. Beklädnadsarbetarnas förbund avd. 7 i Borås utgör en bra illustration till detta. Inom avdelningens verksamhetsområde finns idag omkring 175 tekoföretag. Hälften av avdelningens ca 5 000 medlemmar arbetar i företag med mellan 1 och 40 anställda.

I betänkande 1988/89:FiU10 skriver finansutskottet om stödet till tekoindustrin bland annat. – Dessa insatser bör i större utsträckning än för närvarande inriktas mot de små och medelstora företagen. – Vi delar denna uppfattning och förutsätter därför att reglerna för SIND-stödet utformas så, att små och medelstora företag, vilka i de flesta fallen är konfektionsföretag, kan tillgodogöra sig stödet. För att de statliga medlen skall användas till så effektiv utveckling som möjligt i företagen bör det fackliga inflyandet på användningen, av såväl SIND-bidragen som utbildningsstödet via AMS, öka.

För närvarande finns det en brist i utbildning av personal framförallt till textil- och trikåbranscherna. En sådan skulle kunna ordnas på Proteko i Borås och väl ligga inom ramen för SIND:s utbildningsprogram. Enligt vår mening bör Proteko få i uppdrag att bedriva sådan kompletterande utbildning. Denna bör kunna finansieras genom en del av ökningen av anslaget till statens industriverk.

Ett värdefullt stöd för teko- och skoindustrin under de gångna åren har varit försörjningsberedskapsstödet som utgår via ÖCB. Detta stöd bör utgå även i fortsättningen. Det är dessutom vår uppfattning att den offentliga upphandlingen skall göras så att den kan fungera som en spjutspets för att bidra till en avancerad produktutveckling i svensk industri. Detta är nämligen ett måste om svensk tekoindustri i framtiden skall kunna konkurrera på en världsmarknad där handelsrestriktionerna mellan länder avvecklas.

Det förekommer en viss dumpning av importerade tekovaror på den svenska marknaden. Det är angeläget att regeringen har en god beredskap för att kunna bemöta sådana tillvägagångssätt. Detta alldeles speciellt som EG-länderna är mycket aktiva i arbetet att snabbt stoppa dumpning i sina respektive länder. Denna beredskap blir än mer angelägen efter hand som importrestriktionerna avvecklas.

I motion 1988/89:Fi18 framfördes behovet av noggrann övervakning av prisutvecklingen i branschen, vikten av en effektivare ursprungsmärkning

samt det nödvändiga i att i internationella sammanhang verka för införande av socialklausul med förbud mot barnarbete. Vår principiella syn på behovet av dessa åtgärder kvarstår. Vi utgår från att regeringen och berörda myndigheter arbetar aktivt med dessa frågor och att regeringen snarast förelägger riksdagen förslag om ratificering av ILO:s konvention om minimiålder för tillträde till arbete. Det sistnämnda skulle underlätta regeringens arbete i internationella fora när Sverige verkar för avvecklingen av importrestriktioner i socialt acceptabla former.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att reglerna för SIND-stödet utformas så att små och medelstora företag liksom lönsömnadsföretag i större utsträckning än nu får del av detta stöd,
  2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att de fackliga organisationerna bör få större inflytande över användningen av såväl SIND-stödet som AMS särskilda utbildningsstöd,
  3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Proteko bör få i uppdrag att svara för kompletterande utbildning av personal framförallt till textil- och trikåbranscherna,
  4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att den offentliga upphandlingen inom tekoområdet bör användas som en spjutspets för att åstadkomma avancerad produktutveckling,
  5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att dumpning av tekovaror på den svenska marknaden måste motarbetas effektivare.
- [att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ratificering av ILO:s konvention om minimiålder för tillträde till arbete,¹]
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av att i internationella fora verka för införande av en socialklausul med förbud mot barnarbete.

Stockholm 25 januari 1989

Lahja Exner (s)

Arne Kjörnsberg (s)

Berndt Ekholm (s)

Maj-Inger Klingvall (s)